

Position paper van de Glyphosate Renewal Group t.b.v. rondetafelgesprek glyfosaat d.d. 4 oktober
2023

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Op 15 juni 2021 hebben wij, leden van de Glyphosate Renewal Group (GRG), het dossier ten behoeve van de herregistratie van glyfosaat ingediend bij de European Food Safety Authority (Efsa). Dit dossier, wat openbaar is, is het grootste en meest omvattende dossier ooit en bevat circa 1500 wetenschappelijke studies, uitgevoerd conform de geldende richtlijnen, over werkzaamheid en veiligheid voor mens, dier en milieu. Binnenkort zal de afronding van deze herregistratie plaatsvinden. Graag informeren wij u hierbij over onze positie in dit proces.

1. Een wetenschappelijke basis en vertrouwen in onze wetenschappelijke instituten moeten altijd het uitgangspunt zijn:

Binnen de Europese Unie bestaat een robuust wettelijk kader voor de toelating van werkzame stoffen voor gewasbescherming, ondersteund door één van de strengste veiligheidsbeoordelingssystemen ter wereld. Op basis van de grondige regelgevende beoordeling, met de nodige aandacht voor het voorzorgsprincipe, door de bevoegde autoriteiten zoals de Assessment Group on Glyphosate (AGG), EFSA en ECHA voldoet glyfosaat aan alle goedkeuringscriteria¹ zoals uiteengezet in Artikel 4 van de Verordening Gewasbeschermingsmiddelen (EG) 1107/2009. De conclusies van de bevoegde autoriteiten in het lopende vernieuwingsproces zijn gebaseerd op de resultaten van tientallen jaren aan wetenschappelijk onderzoek, inclusief openbare peer-review literatuur. Een Nederlandse stem tegen de hernieuwde toelating van glyfosaat zou dan ook een stem betekenen tegen de conclusies van alle betrokken bevoegde autoriteiten, inclusief van het Ctgb dat zelf deel uitmaakte van de AGG. Daarnaast is een goedkeuring niet in beton gegoten. Volgens artikel 21 van de Verordening (EG) 1107/2009 kan de Commissie te allen tijde de goedkeuring van een werkzame stof herzien op verzoek van een lidstaat, indien er nieuwe wetenschappelijke en/of technische kennis beschikbaar komt waaruit blijkt dat er niet langer aan de goedkeuringseisen wordt voldaan.

2. Glyfosaat blijft een belangrijk middel om duurzame landbouwpraktijken te faciliteren:

Telers kiezen de best mogelijke hulpmiddelen om veilig en hoogwaardig voedsel te produceren op de meest duurzame manier. Het is in het belang van de landbouwers dat ze de impact van landbouw op de omgeving verder verlagen. Het gebruik van glyfosaat door Nederlandse boeren is de afgelopen jaren met 21% afgenomen tussen 2012 en 2020 (totaal gebruik per jaar in kg)². Desalniettemin blijft glyfosaat een noodzakelijk onderdeel van de 'gereedschapskist' voor geïntegreerde onkruidbeheersing.

Om boeren te begeleiden in de meest economische en duurzame keuze, heeft de Nederlandse Land- en Tuinbouworganisatie (LTO) – in samenwerking met de landbouwers – een beslisboom³ opgesteld. Hierin worden expliciet aanvullende methoden voor onkruidbeheersing benoemd, inclusief de voor- en nadelen van de verschillende opties.

Een stem tegen verlenging van de toelating zou een verder krimpende 'gereedschapskist' voor de boer betekenen, waardoor een boer steeds minder kan inspelen op specifieke en vaak wisselende omstandigheden, zoals bijvoorbeeld het effectief bestrijden van aardappelopslag om een phytophthora uitbraak te voorkomen.

3. De sector blijft innoveren:

Onafhankelijk van het herbeoordelingsproces en de uiteindelijke Nederlandse positie hierin, blijft de sector zich volledig inzetten voor onderzoek naar duurzame, veilige en effectieve landbouwpraktijken. Daarom hebben de Europese producenten van (biologische) gewasbeschermingsmiddelen gezamenlijk toegezegd om tot 2030 €10 miljard te investeren in innovatie op het gebied van precisie- en digitale technologieën⁴ om het gebruik en de impact van middelen verder te reduceren.

4. Een verbod op glyfosaat kan verstrekkende consequenties hebben:

Een niet-hernieuwing van de goedkeuring van glyfosaat kan negatieve gevolgen hebben voor de Nederlandse en Europese voedselsoevereiniteit en voedselveiligheid, aangezien een verbod ook impact kan hebben op de productie van importproducten, wat dan weer zou kunnen leiden tot verstoring van de handel.

Wanneer landbouwers van buiten de EU toegang hebben tot middelen als glyfosaat, zou een verbod op gebruik in de EU een ongelijk speelveld creëren voor Nederlandse boeren wat de verduurzaming hier juist zou hinderen, zoals ook opgemerkt door de Taskforce Verdienvermogen Kringlooplandbouw⁵. Ook zal het uitdunnen van de gereedschapskist bijdragen aan een grotere vraag naar arbeid. Hierdoor zullen de winstmarges van landbouwers verder afnemen.

Bovendien zou een verbod op glyfosaat de noodzaak van traditionele grondbewerking vergroten, wat leidt tot een hoger dieselverbruik, wat op zijn beurt resulteert in een hogere CO₂-uitstoot. Het toenemende aantal grondbewerkingen met zware machines kan de bodemstructuur beschadigen en leiden tot bodemerosie en bodemcompactie.

Tot slot dreigt een ongefundeerde beperking van glyfosaat een gevaarlijk precedent te scheppen waardoor het vertrouwen van lokale en buitenlandse producenten in de voorspelbaarheid en transparantie van regelgeving in de EU kan afnemen. Het effect van een Nederlandse stem tegen de verlenging van glyfosaat gaat verder dan het beperken van de gereedschapskist voor Nederlandse boeren.